

سوالات درس جغرافیای عمومی

درس اول

- ۱- جغرافیا در گذشته چگونه علمی بود؟
جغرافیا در گذشته علمی بود که به وصف زمین و پدیده های مختلف روی آن می پرداخت.
- ۲- جغرافیا را تعریف کنید؟
جغرافیای علم بررسی رابطه ی متقابل انسان با محیط خود به منظور بهبود زندگی انسان می باشد.
- ۳- دو عامل اصلی در جغرافیا کدامند؟
انسان و محیط
- ۴- محیط طبیعی چگونه به محیط جغرافیایی تبدیل شد؟
اگر انسان بخواهد از محیط اطراف خود استفاده بیشتری ببرد لازم است تا در این محیط تغییراتی ایجاد کند به این ترتیب محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می شود.
- ۵- چرا انسان در ارتباط با طبیعت دچار مشکل شده است؟
امروزه برخی از کشورهای پیشرفته صنعتی با دانش و فن آوری جدید در هر گوشه الز جهان، دست به بهره برداری شدید زده و سودجویانه در حال برهم زدن تعادل محیط زیست انسان هستند بدین ترتیب رابطه سالم و متعادل انسان با طبیعت به رابطه ای نامتعادل که به ضرر محیط و انسان است تبدیل شده است.
- ۶- جغرافیدانان در بهبود زندگی انسان چه نقشی دارند؟ مثال بزنید.
هدف علم جغرافیا مانند سایر علوم، راهنمایی انسان و کمک به او در زندگی است. مثلا جغرافیدان برای شناسایی و تعیین منطقه مناسب کشت چای، همه ویژگیهای لازم برای کشت چای از جمله نوع آب و هوا، نوع خاک، نوع ناهمواری، بازار فروش، نیروی انسانی مناسب برای کشت را بررسی می کند و با توجه به همه این موارد مکان مناسب را انتخاب می نماید.
- ۷- چرا جغرافیدان با دید ترکیبی یا کل نگر به مطالعه موضوعات می پردازد؟
زیرا اجزاء و عوامل محیطی در ارتباط با یکدیگر عمل می کنند.
- ۸- منظور از دید ترکیبی یا کل نگر در جغرافیا چیست؟
مطالعه همه جانبه و جامع تمام پدیده ها با ویژگیهای آن در یک مکان، همان بکارگیری دید ترکیبی است که جغرافیدان از آن استفاده می کند و به حل مشکل می پردازد و یا طرح مناسبی ارائه می کند.
- ۹- جغرافیدان اطلاعات خود را از کدام منابع بدست می آورد؟ (منابع اطلاعاتی جغرافیدان را بنویسید؟)
الف - روش کتابخانه ای : ۱- مراجعه با سازمانها و ادارات و کتابخانه ها ۲- استفاده از کتاب ها و آمار نامه ها ۳- استفاده از نقشه های مختلف (نقشه بزرگ مقیاس و نقشه کوچک مقیاس) ۴- استفاده از عکس های هوایی ۵- استفاده از تصاویر ماهواره ای
ب- روش میدانی : ۱- پرسش نامه ۲- مصاحبه ۳- مشاهده
- ۱۰- ویژگی نقشه های بزرگ مقیاس را بنویسید؟
هر چه نقشه های بزرگ تر تهیه شوند، جزئیات در آن بهتر نمایش داده می شود. مانند نقشه های شهری که در آنها حتی خیابانهای فرعی هم مشخص است.
- ۱۱- ویژگی نقشه های کوچک مقیاس را بنویسید؟
برخی نقشه بسته به هدف جغرافیدان، کوچک مقیاس هستند و می توانند پهنه های وسیعی از سطح زمین (کشور- قاره ها) را نمایش دهند اما جزئیات در آنها معلوم نیست.
- ۱۲- امروزه در چه زمینه هایی از عکس های هوایی استفاده می کنند؟

امروزه در احداث جاده های بین شهری، حفر تونلها، جنگل کاریهای مصنوعی، تعیین محدوده پارکهای وحش، تأسیس سدها و قبل از هر کار عمرانی .

۱۳- کار آبی عکس های هوایی چه زمانی بهتر معلوم می شود؟

کار آبی عکسهای هوایی زمانی بهتر معلوم می شود که از یک ناحیه به فاصله چند ماه یا چند سال تصاویر متعدد گرفته باشند. مقایسه تصاویر، نشان دهنده تغییرات پدیده های مختلف در سطح زمین است.

۱۴- از روش های جمع آوری اطلاعات روش میدانی را توضیح داده و انواع آنرا نام ببرید؟

به روشهایی گفته می شود که جغرافیدان برای گردآوری اطلاعات ناگزیر است از محیط های مختلف بازدید کند و از طریق ارتباط مستقیم ، اطلاعات مورد نظر را گردآوری کند به عنوان مثال فتخریب جنگل و یا آلودگی هوا و دریا را از نزدیک ببینید روشهای گردآوری میدانی شامل پرسش نامه ها - مصاحبه ها و مشاهده است

درس دوم

- ۱- موقعیت نسبی ایران را بنویسید؟
قاره آسیا با وسعتی بیش از ۳۰ درصد خشکیهای زمین، وسیع ترین قاره روی زمین است. در جنوب غرب این قاره منطقه خاورمیانه قرار دارد که کشور ما نیز در این بخش از جهان استقرار یافته است.
- ۲- موقعیت ریاضی ایران را بنویسید؟
ایران در منطقه معتدل نیم کره شمالی بین ۲۵ تا ۴۰ درجه ی عرض شمالی و ۴۴ تا ۶۳ درجه ی طول شرقی واقع شده است
- ۳- در دوره ترشیاری چه فعالیت های در فلات های ایران صورت گرفته است؟
زمین شناسان معتقد فعالیت های کوهزایی در اواخر دوره ترشیاری، شکل نهایی کوههای البرز (شمالی) و زاگرس (غربی) را بوجود آورده است. همزمان با ارتفاع گرفتن کوهها و ناهمواریها، زمینهای پست و هموار به صورت حوضه های بسته یعنی دشتهای و چاله های کوچک و بزرگ شکل گرفتند.
- ۴- در دوره کواترنر چه فعالیت های در فلات های ایران صورت گرفته است؟
در آغاز کواترنر فعالیت آتشفشانی شدت بیشتری پیدا کرد و ارتفاعات مخروطی شکل و بلند همچون دماوند، سبلان، سهند و تفتان را به وجود آوردند.
- ۵- محدوده فلات ایران را بنویسید؟
ضلع شمالی فلات ایران از کوههای آارات در ترکیه شروع شده و در شمال شرقی به ارتفاعات هندوکش در خاک افغانستان ختم می شود. غرب فلات ایران را رشته کوه زاگرس و شرق آن را رشته کوه سلیمان محدود کرده اند.
- ۶- ناهمواریهای ایران را از نظر طبیعی و جهت بر جستگیها و شرایط خاص منطقه را می توان تقسیم نمود؟
کوههای شمالی - کوههای غربی و جنوبی - کوههای شرقی - کوههای مرکزی - جلگه های ساحلی - دشتهای و چاله های داخلی
- ۷- ناهمواریهای ایران چه نقش در زندگی ما دارند؟
به طور متوسط به ازای هر هزار متر ارتفاع، ۶ درجه دمای هوا کاهش می یابد. بنابراین، در کوهپایه های زاگرس و البرز دما پایین تر از مناطق پست و هموار مجاور آن است. از طرف دیگر با کاهش دما، رطوبت و بخار آب موجود در هوا متراکم شده و باعث ریزش باران و برف در ارتفاعات می گردد.
- ۸- مخروطه افکنه چگونه به وجود می آید؟
با ادامه فرسایش، رسوبگذاری و ته نشین شدن مواد آبرفتی در پای کوهها مخروطه افکنه بوجود می آید، مخروطه افکنه ها بهترین مکان برای کشاورزی و ایجاد روستاها و شهرها است.
- ۹- علت تفاوت بین دامنه شمالی و جنوبی رشته کوه البرز چیست؟
رطوبت دریای خزر (مازندران) به شکل برف و باران بر دامنه شمالی البرز می بارد و رودهای فراوانی را به وجود می آورد. این قسمت، از جنگلهای انبوه پوشیده شده است، در حالی که دامنه جنوبی البرز بدون رطوبت مانده و تنها در فصل زمستان مقداری برف و باران بر آن می بارد. پوشش گیاهی در این دامنه نا چیز است.
- ۱۰- ویژگی چین خوردگی های زاگرس را بنویسید؟
چین خوردگیهای زاگرس اغلب منظم و محور آنها موازی است. در زاگرس جنس سنگها عموماً از نوع سنگها رسوبی و بیشتر آهکی است. در برخی نقاط مانند اطراف همدان و بروجرد، توده های آذرین درونی نیز به چشم می خورد.
- ۱۱- گسل سراسری در کدام جهت زاگرس واقع شده است؟
در رشته کوه زاگرس و در امتداد شمال غربی - جنوب شرقی گسل سراسری وجود دارد. این گسل سبب جابه جا شدن و شکسته شدن لایه شده است.
- ۱۲- ویژگی زاگرس شمالی غربی را بنویسید؟

زاگرس شمال غربی همچون دیواری در مقابل نفوذ توده های هوای مرطوب که رطوبت را از دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس برای ما به ارمغان می آورد، قرار گرفته است. این رطوبت در برخورد با ارتفاعات زاگرس و دامنه های غربی آن، اوج گرفته و در ارتفاع زیاد متراکم می شود و به شکل باران و برف بر قتل و دامنه ها فرو می ریزد.

۱۳- ویژگی زاگرس جنوب شرقی را بنویسید؟

زاگرس جنوب شرقی داری دره های باز و دشتهای وسیع در میان رشته کوهها است. مرودشت و دشت ابراهیم آباد در این قسمت زاگرس قرار دارد.

۱۴- دشت را تعریف کنید؟

دشت سرزمین هموار یا نسبتاً همواری است که حصار کوهستانی آن را فرا گرفته و ممکن است یک یا چند رود به آن وارد شود.

۱۵- ویژگی های دشت ها و چاله های دشت های ایران را بنویسید؟

میزان باران در این چاله ها بسیار کم و میزان تبخیر آنها بسیار زیاد است. قدرت تبخیر زیاد، املاح محلول در خاک را در طول زمان به سطح زمین کشانده و شوره زارهای وسیعی را به خصوص در دشت کویر ظاهر ساخته است. اختلاف دمای تابستان و زمستان در این بیابانها بسیار بالا بوده و رویش گیاه به شدت ضعیف و فرسایش باد شدید است.

۱۶- جلگه را تعریف کنید؟

به سرزمینهای پست و همواری که از یک طرف به کوه ها و از طرف دیگر به دریاها و دریاچه ها منتهی می شود، جلگه می گویند.

۱۷- ویژگی جلگه های خلیج فارس را بنویسید؟

به جز جلگه خوزستان، در طول سواحل دریای عمان و خلیج فارس با توجه به اقلیم خشک و خاکهای نامناسب و رودهای فصلی و کم آب، زمینه فعالیت چشمگیر کشاورزی برای ساحل نشینان فراهم نشده است.

۱۸- ویژگی های جلگه های سواحلی دریای خزر را بنویسید؟

سواحل دریای خزر (مازندران) بر خلاف جلگه های جنوبی کشور، از شرایط مطلوبتری برخوردارند. رطوبت کافی، خاک های آبرفتی و دمای مناسب در طول سال عوامل مهمی هستند که زمینه فعالیت کشاورزی را برای ساکنان این جلگه ها فراهم کرده است.

۱۹- چه عواملی در تنوع آب و هوایی کشور ما مؤثر هستند؟

۱- عرض جغرافیایی (اختلاف در زاویه تابش آفتاب) ۲- ارتفاعات و جهت آن ها ۳- فاصله از دریا ۴- نوع توده های هوا

۲۰- عرض جغرافیایی چگونه در تنوع کشور ما مؤثر می باشد؟

مناطق جنوبی ایران به مدار رأس السرطان نزدیک است و تابش آفتاب در هنگام ظهر مستقیم و نزدیک به عمود است، اما منطق شمال و شمال غرب ایران چون در عرضهای بالاتری قرار دارد تابش آفتاب مایل تر بوده و زمین از گرما کمتری برخوردار است.

۲۱- ارتفاعات و جهت آنها چگونه در تنوع آب و هوای کشور ما مؤثر می باشد؟

دما در مناطق کوهپایه ای و کوهستانی معتدل تر از مناطق پست و کم ارتفاع کشور ماست و میزان رطوبت و باران نیز بیشتر است، به طوری که در برخی از ماههای سال، نواحی کوهستانی پوشیده از برف است.

۲۲- فاصله از دریا چگونه در تنوع آب و هوای کشور ما مؤثر می باشد؟

مثلاً نواحی داخلی ایران به دلیل دور بودن از دریاها، خشک و اختلاف دمای شبانه روز در این نواحی زیاد است. ولی جلگه های کناره دریای خزر (مازندران) به دلیل رطوبت دریا دارای زمستانها و تابستانهای معتدل بوده و بارش نسبتاً زیاد است.

- ۲۳- کدام توده های هوا کشور ما را در طول سال تحت تأثیر قرار می دهند؟
- ۱- سرد قطبی ۲- مرطوب غربی ۳- سودانی ۴- گرم و خشک ۵- مرطوب موسمی
- ۲۴- ویژگی توده هوای سرد قطبی را بنویسید؟
- در فصل سرد از نواحی سیبری و آسیای مرکزی کشور ما را تحت تأثیر هوای سرد قرار می دهد.
- ۲۵- ویژگی توده هوایی مرطوب گرم غربی را بنویسید؟
- در فصل زمستان از دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس رطوبت را به داخل کشور انتقال می دهد. برف و باران تولید می کند.
- ۲۶- ویژگی توده گرم و خشک را بنویسید؟
- بیشتر در تابستان ها هوای گرم را از عربستان به داخل کشور می کشاند.
- ۲۷- ویژگی توده هوای سودانی را بنویسید؟
- گاهی در فصل زمستان رطوبت دریای سرخ را به کشور ما می آورد و باعث بارندگی می شود.
- ۲۸- ویژگی توده هوای مرطوب موسمی را بنویسید؟
- در برخی از سال ها، در تابستان از اقیانوس هند به جنوب شرقی ایران نفوذ می کند و موجب ریزش رگبار می شود.
- ۲۹- سازمان هواشناسی چگونه نقشه های هواشناسی را تهیه می کند؟
- امروزه سازمان هواشناسی کشور با استفاده از اطلاعات روزانه دما، رطوبت و باد، نقشه های هواشناسی تهیه می کند.
- ۳۰- کارشناسان هواشناسی چگونه وضعیت هوا را برای روزهای آینده پیش بینی می نمایند؟
- با توجه به حرکت توده های هوا، سرعت و جهت آنها، کارشناسان هواشناسی قادر هستند وضعیت هوا و تغییرات آن را برای روزهای آینده پیش بینی نمایند.

درس سوم

۱- آریاییها چه کسانی هستند؟

آریاییها دامپرورانی بودند که از آسیای مرکزی و جنوب سیبری حرکت کردند و به تدریج در بخش هایی از فلات ایران ساکن شدند. گروهی از آنان در نواحی مرکزی و گروهی در دره ها و دشت های رشته کوه زاگرس ساکن شدند. اغلب آریاییها کشاورزی وعده ای از آنها زندگی کوچ نشینی برگزیدند.

۲- آب در پیدایش سکونت گاههای ایران چه نقشی دارد؟

شکل گیری سکونت گاهها در ایران بیش از هر چیز به میزان دسترسی به آب بستگی داشته است به طوری که روستا های اولیه در کنار چشمه ها و رود ها دایر شده اند و شکل استقرار خود را از مسیر آب ها کسب کرده اند.

۳- واحه چیست؟

در حاشیه بیابانها هم چنانچه آبهای زیرزمینی به سطح زمین نزدیک شده باشند با احداث چاه و قنات، امکان کشاورزی و زندگی روستایی به وجود می آید به چنین آبادی های کوچک در نواحی بیابانی واحه گفته می شود.

۴- در کدام مناطق از کشور روستاهای متمرکز وجود دارد؟

در نواحی خشک و نیمه خشک کشور ما هر جا آب به صورت قنات یا چاه در سطح زمین پیدا شده است، خانه های روستایی در اطراف آن گسترش یافته اند. اینگونه سکونت گاهها ی روستایی را روستای متمرکز گویند.

۵- ویژگی روستای متمرکز را بنویسید؟

در این نواحی فاصله روستا ها از هم بسیار زیاد است و زمین های کشاورزی در بخش حاصلخیزتر و دورتر از خانه قرار گرفته اند.

۶- ویژگی روستاهای پراکنده را بنویسید؟

در نواحی مرطوب و جلگه ای شمال ایران، به دلیل آنکه آب و خاک حاصلخیز همه جا در دسترس است و امکان کار کشاورزی در همه جا فراهم شده است، روستاها در یک مکان متمرکز نیستند و مرز روستاها بخوبی از یکدیگر مشخص نیست، خانه های روستایی در همه جا مشاهده می شود. در اطراف هر خانه روستایی زمینهای کشاورزی و شالیزارهای بزرگ شکل گرفته است. این شکل بندی روستایی را روستاهای پراکنده می گویند.

۷- ویژگی روستاهای طولی را بنویسید؟

روستاهایی که در امتداد یک رود شکل گرفته اند به روستاهای طولی معروفند.

۸- ویژگی روستاهای پلکانی را بنویسید؟

در مناطق کوهستانی کشور ممکن است خانه های روستایی بر دامنه یک کوه استقرار یافته باشد، معمولا در دامنه های رو به آفتاب ساختمانها به صورت پلکانی در بالا دست ساختمانهای دیگر قرار می گیرد. اینگونه روستاها، به روستاهای پلکانی معروفند.

۹- چرا در نواحی گرم خشک روستایان سقف خانه خود کنبدی شکل می سازند؟

زیرا در این حالت معمولا روزها به نیمی از سقف خانه آفتاب مستقیم نمی تابد و این امر در خنک نگهداشتن داخل خانه ها مؤثر می باشد و از شدت گرمای تابش آفتاب می کاهد.

۱۰- روستا به چه مکانی گفته می شود؟

روستا محلی است که فعالیت اغلب ساکنان آن وابسته به زمین باشد، مانند کشت و زرع، اکثر روستاییان ما به کشاورزی اشتغال دارند.

۱۱- منابع درآمد روستایان را بنویسید؟

۱- کشتزار (کشاورزی) ۲- دامداری ۳- زنبورداری ۴- صنایع دستی ۵- صید ماهی

۱۲- عوامل شکل گیری شهرهای ایران را بنویسید؟

۱- آب ۲- ناهمواری ۳- عرض جغرافیایی ۴- راههای ارتباطی و عامل دفاعی

۱۳- عرض جغرافیایی چه تأثیری در شکل گیری شهرهای ایران دارد؟

در نواحی جنوبی کشور علیرغم هموار بودن زمینها تعداد مراکز شهری کم است و برعکس در نیمه شمالی کشور (عرضهای جغرافیایی بالا) تراکم بیشتری از شهرها را ملاحظه می کنیم.

۱۴- راهها ارتباطی و عامل دفاعی چه تأثیری بر شکل گیری شهرهای ایران داشته است؟

بزرگترین شهرهای ایران در گذشته در مسیر راههای کاروان رو و بازرگانی شکل گرفته اند مانند کرمانشاه. امروزه نیز توسعه راههای ارتباطی و وضعیت مناسب گذرگاهی، موجب گسترش برخی از شهرها شده است. بنابر این نظر حائز اهمیت هستند.

۱۵- نقش شهرها را تعریف کنید با ذکر مثل؟

در گذشته و حتی امروز برخی از شهرها ویژگی خاص داشته و کارایی خاصی را از خود نشان می دهند که به آن نقش شهر می گویند. به عنوان مثال، تهران بعنوان پایتخت کشور ما یک نقش سیاسی دارد گرچه کارایی های دیگری نیز در آن مشهود است.

۱۶- نقش چند مورد از شهرهای ایران را نام ببرید؟

شهر اصفهان با آنکه یک شهر تاریخی بوده، اما امروزه بیشتر به صورت یک شهر صنعتی و خدماتی نیز نقش خود را ایفا می کند. شهرهای مشهد و قم از دیرباز بدلیل وجود مرقد امام هشتم (ع) و حضرت معصومه (س) چهره یک شهر مذهبی را داشته اند و نقش مذهبی از عوامل مهم توسعه و گسترش این شهرها بوده است. شهرهای بندری در ایران از گذشته تا کنون نقش بازرگانی و ارتباطی داشته اند.

۱۷- انواع نقش شهرهای ایران را نام ببرید؟

سیاسی، مذهبی، صنعتی- فرهنگی، بازرگانی، نظامی، توریستی، گذرگاهی و حتی دانشگاهی باشد.

۱۸- چه عوامل زمینه را برای زندگی عشایری فراهم کرده است؟

وجود کوههای بلند با دامنه های سرسبز (مراتع ییلاقی) در مجاور دشتهای وسیع (مراتع قشلاقی) زمینه مناسبی را برای شکل گیری زندگی عشایری فراهم کرده است.

۱۹- ویژگی زندگی عشایر را بنویسید؟

عشایر، زندگی اجتماعی- قبیله ای دارند و از ایل و طایفه تشکیل شده اند. افراد یک طایفه غالبا با هم خویشاوند هستند. اقتصاد عشایر متکی به دام است.

۲۰- ایلات مهم کشور را با ذکر محل ییلاق و قشلاق آنها را بنویسید؟

ایلات بختیاری ییلاق خود را در اطراف شهرکرد (زاگرس شمال غرب) و قشلاق خود را در جلگه خوزستان می گذرانند. ایلات قشقایی د زاگرس بین شمال و جنوب استان فارس و ایل سونها بین جلگه مغان و دامنه های سبلان و ارتفاعات آذربایجان جابه جا می شوند.

درس چهارم

۱- بیابان چیست؟

بیابانها بخشی از مناطق خشک محسوب می شوند و ویژگی عمده آنها کمبود بارش و تبخیر شدید می باشد.

۲- ویژگیهای آب و هوایی منطق خشک را بنویسید؟

بارندگی در مناطق خشک کم و نامنظم است.

مقدار بارن در سالهای مختلف متفاوت است و ممکن است حتی چندین سال بارندگی صورت نگیرد.

بارندگی اغلب شدید و به صورت رگبار است.

به علت گرما، خشک هوا و وزش بادهای شدید، میزان تبخیر و تعرق بیشتر از بارندگی سالانه است.

۳- علل ایجاد بیابانها را نام ببرید؟

۱- فشار زیاد جنب حاره ای ۲- جریان آب سرد ساحلی اقیانوسها ۳- دوری از منابع رطوبت و وجود کوهستان

۴- مهمترین عامل خشکی آب و هوای ایران چیست؟

نزدیکی به مدار رأسرطان تحت تأثیر فشار زیاد جنب حاره قرار دارد.

درس پنجم

۱- بیابان زایی چیست؟

بنابراین بیابان زایی فرآیند تخریب زمین با تغییر منابع گیاهی، خاک و... است که فعالیتهای انسان عامل مهم این تخریب محسوب می شود.

۲- خاک را تعریف کنید و برای تشکیل یک سانتی متر چه مدت لازم است؟

خاک قشر نازکی است که بر سطح زمین گسترده شده است و معمولاً کمتر از یک متر ضخامت دارد. برای تشکیل یک سانتی متر خاک، بیش از هزار سال زمان لازم است.

۳- فرسایش خاک چیست؟

فرسایش خاک یعنی جابجایی افقی خاک از محلی به محل دیگر توسط آب یا باد.

۴- انسان چگونه موجب گسترش بیابان ها می شود؟

۱- چرای بی رویه دامها ۲- شخم زدن نامناسب خاک

۳- تخریب جنگلها ۴- بهره برداری بیش از حد خاک

۵- انسان به چه صورت موجب شور شدن خاک می شود؟

از جمله آبیاری زمین کشاورزی با آب شور، دادن کود شیمیایی شور به زمین، از بین بردن پوشش گیاهی، آتش زدن گیاهان و بقایای محصولات کشاورزی در زمین و...

۶- برای مبارزه با بیابان زایی چه کار های انجام می شود؟

تثبیت ماسه ها روان از طریق کاشتن گیاهان و ایجاد بادشکن با دیواره هایی از بوته ها و گیاهان خشک و سرشاخه ها به صورت نواری یا شطرنجی روی تپه های ماسه ای انجام می گیرد.

پاشیدن مالچ نفتی روی ماسه های روان، برای جلوگیری از حرکت آنها

درس ششم

- ۱- علت پدید آوردن زیست بوم های مختلف در روی زمین چیست؟
به دلیل تنوع آب و هوا و خاک، ارتفاع، جنس زمین و... زیست بوم گوناگونی در سطح زمین بوجود آمده است.
- ۲- زیست بوم را تعریف کنید؟ (در زمین چند زیست بوم وجود دارد؟)
زیست بوم ها، مناطق عمده و وسیع محیطی هستند که با پوشش گیاهی و جانوری خاصی مشخص می شوند. برخی از جغرافیدانان سطح کره زمین را به نه منطقه محیطی اصلی یا زیست بوم تقسیم کرده اند.
- ۳- چرا در زیست بوم های قطبی و توندا را میزان دخالت و دستکاری آن نا چیز است؟
زیرا به دلیل شرایط آب و هوایی نامناسب جمعیت اندکی در این نواحی زندگی می کنند.
- ۴- عوامل تخریب زیست بوم ها را بنویسید؟
سوزاندن و قطع درختان به منظور تهیه زغال و هیزم برای سوخت منازل و پخت غذا، قطع درختان برای تولید الوار و مصالح ساختمانی و صنعتی، گسترش بی رویه شهرها و کارخانه ها همه از علل انهدام زیست بوم ها می باشد.
- ۵- مزارع استعماری چیست؟
استعمارگران اروپایی از آغاز قرن نوزدهم هم در نواحی استوایی مزارع قهوه، کائوچو و... ایجاد کرده اند. زیرا که صدور این محصولات سود زیاد داشت، این امر سبب شد که بخشی از جنگلهای استوایی از بین برود و مزارع استعماری تبدیل شود.
- ۶- کشاورزی گذرا (نوبتی) چیست؟
امروزه نیز بعضی از قبایلی که در این ناحیه زندگی می کنند بخشی از جنگل را با سوزاندن یا قطع درختان به زمین های کشاورزی تبدیل می کنند پس از چند سال استفاده، به علت روش سریع درختان و کم قوتی زمین آن را رها کرده و به جای دیگری می روند. این کشاورزی به کشاورزی گذرا (نوبتی) معروف است.
- ۷- عوامل تخریب جنگلهای آمازون را بنویسید؟
عوامل دیگری چون احداث یک بزرگراه سراسری، پرورش گاو، قطع درختان برای بهره برداری از منابع معدنی چون بوکسیت و منگنز و سنگ آهن و سایر معادن و دادن زمین جنگلی به افراد فقیر و بدون مسکن از عوامل تخریب این جنگلها بوده است.
- ۸- چرا جنگلهای آمازون را ریه های تنفسی جهان می نامند؟
جنگلهای آمازون یکی از منابع مهم تأمین کننده اکسیژن جهان است و به همین دلیل هم به این جنگلها ریه های تنفسی جهان گفته می شود.
- ۹- پیامدهای تخریب جنگلهای آمازون را بنویسید؟
وقتی درختان انبوه این جنگلها سوزانیده می شود (برای تهیه هیزم یا ایجاد زمین کشاورزی) دی اکسید کربن افزایش یافته و میزان اکسژن کاهش می یابد. همین امر می تواند به گرم شدن کره زمین و تغییر الگوی آب و هوای جهان کمک کند. با از بین رفتن جنگلهای آمازون تعداد بی شماری از انواع گونه های با ارزش گیاهی و جانوری که در این مناطق زندگی می کردند نیز نابود خواهند شد و انسانهایی که در داخل این جنگلها ساکن بودند و با فروش میوه ها و فرآورده های جنگلی روزگار خود را می گذرانیدند، منابع مهم درآمد خود را از دست می دهند.

درس هفتم

- ۱- انواع جنگلهای ایران را نام ببرید؟
جنگلهای نواحی مرطوب (کناره دریای خزر) (مازندران)
جنگلهای نواحی نیمه مرطوب (ارسباران)
جنگلهای نواحی نیمه خشک
- ۲- ویژگی جنگلهای نواحی مرطوب (کناره دریای خزر) را بنویسید؟
به سبب رطوبت زیاد (بارش سالانه ۲۰۰۰_۸۰۰ میلی متر) و اعتدال هوا و خاک مساعد در کرانه های دریای خزر (مازندران) و دامنه های شمالی البرز جنگلهای انبوهی در این ناحیه روییده است.
- ۳- نوع درختان و اهمیت و نواحی مرطوب در کناره دریای خزر را بنویسید؟
بیش از نیمی از درختان این جنگلهای راش و ممرز می باشد. اهمیت جنگلهای شمال به دلیل تجارتي و صنعتی بودن آن است.
- ۴- ویژگی و نوع درختان جنگلهای نیمه مرطوب ارسباران را نام ببرید؟
این جنگلهای در شمال غرب ایران که شامل حوضه آبخیز رود خانه ارس است، (بارش سالانه ۱۰۰۰_۶۰۰ میلی متر) روییده اند. جنگلهای عمدتاً مخلوطی از درختان بلوط و راش سفید تشکیل شده اند و شبیه جنگلهای کوهستانی نواحی خزر هستند.
- ۵- اهمیت جنگلهای نواحی نیمه خشک (بلوط) را بنویسید؟
این جنگلهای از نظر تجاری اهمیت زیادی ندارند اما از نظر حفاظت خاک و آبهای جاری و تعدیل آب و هوا و گذران اوقات فراغت نقش مهمی دارند.
- ۶- ویژگی و اهمیت جنگلهای نواحی گرمسیری یا حرا را بنویسید؟
این جنگلهای در هنگام مد تا نیمه به زیر آب می روند و در هنگام جزر سر از آب بیرون می آورند. از آب شور دریا تغذیه می کنند و از نظر داروسازی و تغذیه دامها اهمیت دارند.
- ۷- مرتع را تعریف کنید؟
مرتع یا چراگاه زمینی داری پوشش گیاهی است و دام می تواند مدتی در آن چرا کند.
- ۸- مهم ترین نقش مراتع ایران را نام ببرید؟
جلو گیری از فرسایش خاک
تأمین علوفه مورد نیاز دام ها
استفاده در صنایع یا داروسازی
زیستگاه جانوران
- ۹- مهم ترین عوامل تخریب جنگلهای و مراتع کشور ایران را نام ببرید؟
چرای بیش از حد دامها، کندن بوته ها برای مصارف سوخت روستاییان، قطع درختان و از بین بردن مراتع به منظور تبدیل به زمین کشاورزی، خانه های مسکونی، کارخانه ها و غیره.

درس هشتم

۱- آلودگی هوا را تعریف کنید؟

هر گونه ماده‌ اضافی که وارد هوا شود و خواص فیزیکی، شیمیایی و زیستی آن را تغییر دهد، آلودگی هوا نامیده می شود.

۲- علل آلودگی هوا را بنویسید؟

فورانهای شدید آتشفشان و وزش طوفان و بادهای شدید، گازها و ذرات ریزی را وارد هوا می کند و باعث آلودگی آن می شود. اما آنچه امروزه به عنوان آلودگی هوا مطرح می شود، ناشی از فعالیتهای انسانی مانند صنعت، کشاورزی، شهرسازی و... است.

۳- منظور از پدیده ی گلخانه ای زمین چیست؟ و اثر مثبت پدیده گلخانه ای را بنویسید؟

کره زمین با تابش خورشید گرم می شود، اما گرمای بازتابی زمین به علت وجود گازهایی مانند بخار آب، دی اکسید کربن، متان، دی اکسید نیتروژن و غیره از جو زمین خارج نمی شود. (گاز های گلخانه ای). بدین ترتیب اثر مثبت پدیده گلخانه ای آن است که از سرد شدن زیاد زمین در هنگام شب جلوگیری می کند و در عین حال مانع گرم شدن بیش از حد زمین در هنگام روز می شود. به این عمل اثر «گلخانه ای جو» می گویند که در واقع مثل پتو و پوششی برای سیاره زمین محسوب می شود.

۴- چه عواملی باعث گرم شدن کره زمین می شود؟

با افزایش کارخانه ها و فعالیتهای صنعتی و استفاده بیش از حد از سوختههای فسیلی، افزایش استفاده از وسایل نقلیه، از بین رفتن جنگلها و مراتع میزان گازهای گلخانه ای چون دی اکسید کربن افزایش یافته است که این امر می تواند موجب گرم شدن زمین شود.

۵- مهمترین پیامدهای گرم شدن کره زمین چیست؟

گرم شدن زیاد هوا باعث ذوب شدن توده های یخ در قطب شمال و جنوب می شود. سطح آب اقیانوسها و دریاها بالا می آید و این امر باعث به زیر آب رفتن سواحل پست و دلتاها و برخی جزایر و ایجاد سیل خواهد شد.

طول دوره های خشکسالی افزایش می یابد و در برخی مناطق میزان محصولات کشاورزی کم می شود. در بخشی دیگر از کره زمین میزان بارش افزایش یافته و خطر سیل آنها را تهدید خواهد کرد.

۶- وارونگی دما چیست؟ و چگونه رخ می دهد؟

در حالت عادی در لایه های اولیه جو (تروپوسفر)، با افزایش ارتفاع از سطح زمین، دمای هوا کاهش می یابد و بنابراین در شرایط عادی، هوای مجاور سطح زمین گرمتر و سبکتر از لایه های بالایی است و می تواند به راحتی به سمت بالا صعود کند و جابجا شود. اما در بعضی مواقع بخصوص در فصل زمستان وضعیت بر عکس می شود. زیرا در این شرایط هوای سردتر و سنگین تر در مجاورت زمین به حالت ساکن قرار گرفته است و لایه هوای گرمی در بالای آن وجود دارد. در چنین شرایطی حرکت صعودی و جابجایی هوا صورت نمی گیرد.

۷- وارونگی هوا معمولا چه زمانی و در چه مکانی اتفاق می افتد؟

وارونگی دما معمولا در شبها آرام و بدون ابر زمستان اتفاق می افتد. این پدیده ممکن است در داخل یا خارج از شهرها رخ دهد. اما در شهرهای بزرگ و صنعتی مشکلات زیادی را به همراه می آورد.

۸- باران اسیدی چیست و چگونه اتفاق می افتد؟

در دو دهه اخیر (در برخی نواحی صنعتی) بر اثر فعالیتهای کارخانه ها میزان دی اکسید گوگرد و دی اکسید ازت در هوا افزایش یافته است. این دو ماده در اتمسفر با اکسیژن و بخار آب واکنش شیمیایی ایجاد می کند و به صورت اسید سولفوریک و اسید نیتریک در می آید. این ذرات اسیدی مسافتهای طولانی را بوسیله باد طی می کنند و به صورت باران اسیدی بر سطح زمین فرو می ریزند. چنین بارش هایی ممکن است به صورت برف، باران یا مه نیز در بیاید.

۹- پیامد های باران اسیدی را بنویسید؟ باران اسیدی باعث از بین رفتن بناها و آثار تاریخی بخصوص در ساختمانهایی که از سنگ مرمر یا آهک ساخته شده باشند، می شود.

باران اسیدی میزان حاصلخیزی خاک را کاهش می دهد و حتی ممکن است مواد سمی را وارد خاک می کند.

باران اسیدی موجب نا بودی درختان و کاهش مقاومت آنها بخصوص در برابر سرما می شود.

درس نهم

۱- چه عواملی باعث آلودگی امروز رود را این شده است؟

بسیاری از کارخانه ها در اطراف این رود مستقر شده اند. صنایع فلزی و شیمیایی مواد مضرى چون کادمیوم، سرب و جیوه را وارد رود می کنند. صنایع کاغذ سازی و مواد شوینده هم فاضلابهایی به این رود وارد می کنند. فاضلابهای خانگی، زباله ها و مواد زایدی چون قطعات کاغذ، وسایل کهنه و ... به داخل رود ریخته می شود. ورود این مواد کیفیت آب رود را به شدت آلوده نموده است.

۲- به طور کلی برای مقابله با آلودگی رودها چند راه حل وجود دارد؟

۱- کاهش ورود مواد آلاینده به داخل آب

۲- انتقال منابع آلوده کننده به نقاط دورتر

۳- پاکسازی رودها از آلاینده ها.

۳- چه عواملی حیاط دریا خزر را به خطر انداخته است؟

دو مشکل آلودگی دریا ها و صید بی رویه ماهیها حیات دریاها را به خطر انداخته است.

۴- دریای خزر از چه نظر اهمیت دارد؟

دریای خزر (مازندران) از نظر صید ماهی و بویژه ماهیان خاویار اهمیت فراوان دارد.

۵- چه عواملی باعث آلودگی دریای خزر شده است؟ (منابع آلوده کننده دریای خزر را بنویسید؟)

مسوم کشاورزی : ورود فاضلابهای دارای کودهای شیمیایی و سموم کشاورزی از طریق رود ها. این سموم وارد دریا شده و بوسیله آبزیان وارد زنجیره غذایی شده و سلامتی انسان را به خطر می اندازد.

رودها: قسمت عمده آلودگی دریای خزر (مازندران) ناشی از رود خانه ولگا است که فاضلابهای شهری و صنعتی کارخانجات را به این دریا وارد می کند.

افزایش جمعیت: با افزایش جمعیت و دفع زباله های ساکنین سواحل، محیط زیست دریا را به خطر می اندازد.

نفت: استخراج واکتشاف نفت از بستر دریای خزر (مازندران) بویژه جمهوری آذربایجان آلودگی نفتی ایجاد کرده است.

۶- دلیل اهمیت خلیج فارس را بنویسید؟

خلیج فارس یکی از مراکز مهم صید مروارید و ماهی است و در عین حال بدلیل وجود جزایری که از نظر اقتصادی و نظامی اهمیت دارند، منطقه ای مهم محسوب می شود .

۷- چرا خلیج فارس محیط زیست ویژه ای را تشکیل می دهد؟ و در برابر آلودگی ها آسیب پذیر است؟

خلیج فارس به علت عمق کم، شوری آب، گرمی هوا و ارتباط محدود با آبهای آزاد جهان، محیط زیست ویژه ای را تشکیل می دهد که در برابر منابع آلوده کننده بسیار آسیب پذیر است.

۸- چه عواملی باعث آلودگی شدید خلیج فارس شده است؟

بهره برداری از منابع نفتی و انتقال آن به سایر نقاط جهان موجب آلودگی شدید این دریا شده است.

۹- تأثیرات ناشی از آلودگی آب خلیج فارس را بنویسید؟

نابودی و یا مهاجرت هزاران پرنده از این ناحیه.

تغییر رنگ و کیفیت آب و کاهش آب آشامیدنی در قطر و کویت.

تشکیل لایه ای از مواد نفتی بر روی سطح آب که مانع از رسیدن نور خورشید و اکسیژن به ماهیها و سایر آبزیان شده و موجب مرگ آنها می شود.

۱- مخاطرات طبیعی چیست؟

مخاطرات طبیعی بخشی از رفتار محیط اطراف ماست که به طور ناگهانی رخ می دهد و موجب خسارتهای و تلفات جانی و مالی به انسان می شود.

درس دهم

- ۱- چند مورد از مخاطرات طبیعی را نام ببرید؟
زلزله، آتشفشان، سیل، بهمن برف یا سنگ، صاعقه، خشکسالی، طوفان، تگرگ، امواج شدید دریایی، هجوم ملخ و بسیاری از قبیل را می توانیم نام ببریم.
- ۲- طبقه بندی مخاطرات طبیعی را بر اساس منشأ شکل گیری آن بنویسید؟
با منشأ درون زمینی ۱- زلزله ۲- آتشفشان ۳- امواج بلند اقیانوس ناشی از زلزله های زیر دریا
با منشأ بیرون زمینی
۱- سیل ۲- صاعقه ۳- طوفان
- ۳- طبقه بندی مخاطرات طبیعی را براساس نقش انسان در شکل گیری آن بنویسید؟
انسان در ایجاد آن نقش ندارد: آتشفشان
انسان در ایجاد آن نقش دارد: سیل
- ۴- صفحات زمین چند نوع حرکت دارند نام ببرید؟
یا از هم درو می شوند.
یا به هم نزدیک می شوند.
یا در امتداد هم می لغزند.
- ۵- گسل چیست؟
پوسته قاره ها یکپارچه نیستند بلکه در بخشهای مختلف دچار شکستگی هستند که محل آنها را گسل می نامند.
- ۶- زلزله چه زمانی اتفاق می افتد؟
زلزله زمانی اتفاق می افتد که سنگهای ناحیه ای از پوسته زمین، مقاومت خود را در برابر نیروهایی که از درون زمین به آنها وارد می آید، از دست می دهند و به طور ناگهانی می شکنند و انرژی زیادی آزاد می شود.
- ۷- تجزیه مواد پرتوزا مانند اورانیوم چگونه باعث ایجاد زلزله می شود؟
تجزیه مواد پرتوزا مانند اورانیوم در داخل زمین سبب تجمع انرژی در زمین می شود که گاهی در محل تماس دو پوسته یا گسلها، انرژی جمع شده، امکان آزاد شدن می یابد. در اثر این واقعه، پوسته زمین به صورت موجی شکل بالا و پایین می رود.
- ۸- عمق کانونی زلزله چه تأثیری در میزان خرابی دارند؟
یعنی هر چه عمق کانونی زلزله کمتر باشد، شدت ویرانی بیشتر می شود و هر چه از مرکز زلزله دورتر شویم از قدرت تخریب آن کاسته می شود.
- ۹- مرکالی وریشتر چیست؟
برای اندازه گیری میزان خسارت زلزله (شدت) و همچنین مقدار انرژی که زلزله آزاد می کند (بزرگی) از دو مقیاس استفاده می کنند، که به نام مرکالی و ریشتر معروف است.
- ۱۰- کمر بند های مهم زلزله خیز جهان را نام ببرید؟
کمر بند کوهستانی آلپ - هیمالیا
کمر بند اطراف اقیانوس آرام
کمر بند میانی اقیانوس اطلس
- ۱۱- کمر بند کوهستانی آلپ - هیمالیا شامل چه مناطقی می باشد؟
جایی که پوسته تشکیل دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می کند.
- ۱۲- کمر بند اطراف اقیانوس آرام شامل چه مناطقی می باشد؟

یعنی محلی که پوسته کف اقیانوس آرام به پوسته قاره آسیا - اروپا، آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی برخورد می کند.

۱۳- کمربند میانی اقیانوس اطلس شامل چه مناطقی می باشد؟

یعنی جایی که پوسته اقیانوس اطلس در حال گسترش است.

۱۴- علائم پیش بینی زلزله را نام ببرید؟

۱- کاهش لرزشهای کوچک زمین در محلهای مستعد

۲- تغییر در سطح آبهای زیر زمینی

۳- بیشتر شدن فاصله پوسته زمین در محل شکستگی ها و گسلها

۱۵- از علائم پیش بینی زلزله کاهش لرزشهای کوچک زمین در محل مستعد زلزله را توضیح دهید؟

زمین دایما در محل لرزش است این لرزشها فقط توسط دستگاههای حساس لرزه نگار ثبت می شود. در زمانی که این لرزه ها متوقف شود، امکان تجمع انرژی بیشتر شده و ممکن است در اثر تخلیه یکباره این انرژی، لرزش شدیدتری، رخ دهد.

۱۶- بعد از وقوع زلزله چه اتفاقی می افتد؟

آنچه که در اغلب زلزله ها سبب خسارت می شود و تلفات انسانی را بیشتر می کند، تنها ویرانی ناشی از خود زلزله نیست بلکه مشکلاتی است که پس از وقوع زلزله رخ می دهد. مانند آتش سوزیها، انفجار لوله های گاز، لغزشهای زمین، پس لرزه ها اتصال کابلهای برق و ... گاهی تلفات بیشتری به بار می آورند.

۱۷- سیل چیست؟

سیل جریان بسیاری شدید آب است که در بیرون از بستر اصلی رود خانه به جریان در می آید و به دلیل نیرویی که دارد هر آنچه راکه بر سر راه دارد با خود می برد. بنابراین وقتی سیل جاری می شود و گل ولای آن همه چیز را مدفون می کند هر چه در سر راه دارد، ویران می سازد.

۱۸- علل اصلی وقوع سیل را بنویسید؟

علل اصلی وقوع سیل ریزش بارانهای شدید و طوفانی، ذوب ناگهانی برف ارتفاعات در اثر گرمای زودرس هوا است. تخلیه آب ذخیره شده در پشت سد در اثر خراب شدن آن نیز می تواند سیل بوجود آورد. جغرافییدانان یکی از علل مهم وقوع سیل را قطع درختان و نابودی جنگلها می دانند.

۱۹- در صورتی که بخواهیم یک منطقه را از نظر امکان وقوع یا عدم سیل بررسی کنیم باید به چه نکاتی توجه نماییم؟

۱- وضعیت پوشش گیاهی در حوضه آبخیز

۲- جنس خاکها در حوضه آبخیز

۳- شیب دامنه ها در حوضه آبخیز

۴- وضعیت شبکه آبراهه در حوضه آبخیز

۲۰- بهمن چیست؟

بهمن، سقوط ناگهانی مواد از روی دامنه ها به سمت پایین است و ممکن است این مواد برف یا قطعات سنگ و یا مخلوطی از هر دو باشد.

۲۱- علل اصلی سقوط بهمن را بنویسید؟

۱- نیروی جاذبه زمین ۲- وزن مواد روی دامنه ۳- استفاده نادرست از محیط طبیعی

۲۲- در چه مناطقی خطر سقوط بهمن وجود دارد؟

در تمام مناطق کوهستانی بخصوص مناطقی که شیب دامنه ها زیاد باشد و همچنین دامنه هایی که فاقد پوشش گیاهی باشند، احتمال سقوط بهمن وجود دارد.

۲۳- در کشور ما در چه مناطقی خطر سقوط بهمن وجود دارد؟

در کشور ما، جاده هایی که کوهستانها را قطع می کنند مانند جاده هراز و چالوس در رشته کوه البرز و چهار محال و بختیاری در زاگرس ، محللهایی هستند که همیشه احتمال سقوط بهمن وجود دارد.

۲۴- خشکسالی چیست؟

کمبود ریزشهای جوی مورد انتظار در یکسال نسبت به میزان متوسط بارندگی و افزایش میزان خشکی در یک منطقه را خشکسالی می گویند.

۲۵- پیامدهای خشکسالی را بنویسید؟

مردم برای مصرف آب و بهداشت و شستشو دچار مشکل می شوند.

خاکهای رسی ترک بر می دارند و بخشی از خاک مرغوب بوسیله باد از دست می رود.

میزان تولید محصولات کشاورزی و در نتیجه غذا به شدت کاهش می یابد.

ذخایر آب سدها و در نتیجه تولید برق کاهش می یابد و ممکن است آب جیره بندی شود.

خشکی زیاد ممکن است موجب بروز آتش سوزی در جنگل ها شود.

درس یازدهم

۱- چه موقع حوادث طبیعی اثرات مفید بر جای می گذارند؟

بهترین زمینهای کشاورزی، زمینهایی هستند که دارای رسوبات سیلایی رودخانه ها هستند و یا بهترین ماده برای تقویت زمینهای کشاورزی خاکستر آتشفشانی است، مطمئن می شویم که حوادث طبیعی گاه به بهبود زندگی انسان کمک می کنند! گاهی فوران مواد مذاب سبب تقویت زمینهای کشاورزی می شود. گاهی نفوذ زباله هایی از مواد مذاب به مسیر یک رود، باعث ایجاد یک سد طبیعی شده و دریاچه پشت آن، محیط جدیدی را برای موجودات زنده فراهم می آورد. لغزش دامنه یک کوه به مسیر یک رود ممکن است همین نقش را ایفا نماید.

۲- چه موقع حوادث طبیعی، مخاطرات طبیعی نامیده می شوند؟

فقط زمانی می توان آنها را خطر محسوب نمود که موجب خسارتهای جانی و مالی به انسانهای ساکن در آن محل شوند.

۳- مهم ترین فواید پوشش گیاهی برای جلوگیری از بروز سیل را بنویسید؟

آبهای جاری بر روی دامنه ها در بر خورد باغ بوته ها و گیاهان مختلف سرعت اولیه خود را از دست می دهند و با نفوذ بیشتر به درون خاک، علاوه بر تقویت سفره های آب زیر زمینی، مانع از بروز سیل مکی شوند.

۴- برای پیش بینی خطر سیل معمولا از چه راهی استفاده می کنند؟

۱- اعلام خطر بالا آمدن سطح آب رودخانه ها؛ یعنی اگر سطح آب رودخانه به نقطه بحرانی برسد احتمال وقوع سیل افزایش می یابد.

۲- اندازه گیری باران در یک دوره طولانی در حوضه یک رود.

۵- از راههای پیش بینی خطر سیل کدام مؤثرتر است؟ چرا؟

البته راه دوم مؤثرتر است زیرا بین زمان بارندگی و وقوع سیل نسبت به بالا آمدن آب رود و وقوع سیل، فرصت بیشتری وجود دارد و می توان از این فرصت برای انتقال مردم به جای امن استفاده نمود.

۶- در چه مناطقی احتمال وقوع سیل وجود دارد؟

سیل معمولا در حریم رودخانه ها اتفاق می افتد و یا در کف دره هایی که دامنه های آن پوشش گیاهی مناسبی نداشته باشند. مخروط افکنه ها و دلتاها محللهایی هستند که اغلب در معرض خطر سیل هستند. نواحی نزدیک به خطر ساحلی نیز چنین وضعیتی دارند.

۷- در هنگام وقوع سیل بهترین راه برای در امان ماندن چیست؟

در این صورت پناه بردن به نقاط مرتفع از بهترین روشهای در امان ماندن است. آمادگی قبلی برای مقابله با وضعیت غیر عادی در هنگام وقوع بلایای طبیعی، اهمیت زیادی دارد و ممکن است جان انسانها را نجات دهد. در هنگام وقوع مخاطرات طبیعی کمک به افراد مسن و یا خردسالان وظیفه هر فرد توانمندی است.

۸- راه های مقابله با خطر بهمن چیست؟

شناسایی نقاط بهمن خیز، ساختن مانع منحرف کننده بهمن، ساختن بهمن گیر، جلوگیری از قطع درختان و نابودی پوشش گیاهی روی دامنه ها

۹- دانشمندان علت خشکسالی را چه نام برده اند؟

تغییرات وضع آب و هوای هر منطقه، پدید آوردن لکه های خورشیدی، دخالت نابجای انسان در طبیعت

۱۰- اعلام وقوع آتشفشان را بنویسید؟

۱- مطالعه و بررسی مداوم عکسهای ماهواری و تغییر دمای سطح زمین و اطراف آن

۲- ذوب یخ و برف در دریاچه های دهانه ی آتشفشان ها

۱- اوقات فراغت را تعریف کنید؟

یعنی آن بخش از زمان بیداری که انسان از تعهدات شغلی و کار تولیدی آزاد است و به طور دلخواه به استراحت و رفع خستگی جسمی و روحی می پردازد.

۲- چرا گذران اوقات فراغت در دانش جغرافیا مورد مطالعه قرار می گیرد؟

از آنجایی که در گذران اوقات فراغت از یک سو انسان و از سوی دیگر محیطی که انسان اوقات فراغت خود را در آن سپری می کند، وجود دارد و دانش جغرافیا هم به مطالعه رابطه و تأثیرات متقابل انسان و محیط می پردازد، بنابراین گذران اوقات فراغت از جمله مباحثی است که در دانش جغرافیا مورد مطالعه قرار می گیرد.

درس دوازدهم

- ۱- چرا تعداد مسافرت ها قبل از ۵۰ سال اخیر بسیار کم و محدود بوده است؟
زیرا مسافرتها اغلب طولانی و ناراحت کننده بودند و وسایل حمل و نقل سریع و راحت وجود نداشت و مسافرت بسیار گران تمام می شد.
- ۲- جهانگردی در دنیا قدیم به چه گروههای اختصاص داشت؟
جهانگردی در دنیا قدیم فقط به گروه خاصی از افراد اختصاص داشت. مسافرتها ماجراجویان و یا سفرهای علمی بعضی از افراد برای کشف سرزمینهای ناشناخته ویا با انگیزه های تجاری و مذهبی اشکال عمده جهانگردی را تشکیل می داد.
- ۳- کلمه سیاح در گذشته به چه کسانی گفته می شد؟
در کشور ایران در گذشته کلمه سیاح به کسانی گفته می شد که هدف و منظور خاصی دست به سفر می زدند مانند ناصر خسرو که شرح مسافرتها خود را در سفرنامه ای گرد آورده است.
- ۴- اصطلاح توریست از چه زمانی مطرح شد؟
اصطلاح توریست(جهانگرد) از قرن نوزدهم معمول شد.
- ۵- چه عواملی موجب گسترش و تکامل جهانگردی در قرن بیستم شده است؟
 - ۱- ظهور و توسعه وسایل نقلیه موتوری
 - ۲- توسعه شهرنشینی ۳- بهبود شرایط کار
 - ۴- بهبود درآمد مردم ۵- توسعه ارتباطات و افزایش سطح فرهنگ و آگاهی مردم
 - ۶- پیدایش مؤسسات و دفاتر جهانگردی
 - ۶- ظهور و توسعه وسایل نقلیه موتوری چگونه موجب گسترش جهانگردی شده است؟
د رقرن نوزدهم ظهور راه آهن تحول عظیمی در حمل و نقل وجود آورد. پس از آن با اختراع اتومبیل و گسترش و آسفالتی شدن راهها و پیدایش بزرگراهها، حمل و نقل و جابجای سریع تر و آسانتر گردید. و راههای آبی نیز توسعه یافت با بالاخره با ظهور هواپیما در قرن بیستم امکان مسافرت به نواحی دوردست را میسر ساخت .
 - ۷- توسعه شهر نشینی چگونه موجب گسترش جهانگردی شده است؟
شهرنشینی خستگیها و فشارهای جسمی و روحی زیادی برای شهرنشینان ایجاد کرده است. آلودگی هوا ، آلودگی صوتی ، تراکم جمعیت، کارخانه هاو ساختمانهای بلند ، کمبود فضای سبز و زمینهای ورزشی و مشکلات عصبی و روانی ناشی از آنها نیاز انسانهای شهرنشین را به گذران اوقات فراغت در خارج از شهر بیشتر کرده است.
 - ۸- بهبود شرایط کار چگونه موجب گسترش جهانگردی شده است؟
با بهبود شرایط کار و کم شدن مدت انجام کار و اختصاص یافتن روزهایی به تعطیلات رسمی ،امکان گذران اوقات فراغت بیشتر شده است.
 - ۹- بهبود درآمد مردم چگونه موجب گسترش جهانگردی شده است؟
افزایش درآمد مردم و تغییر شیوه های زندگی نیز در گسترش جهانگردی مؤثر بوده است.
 - ۱۰- توسعه ارتباطات و افزایش سطح فرهنگ و آگاهی چگونه موجب گسترش جهانگردی شده است؟
با پیشرفت روزافزون رسانه های گروهی مثل رادیو، تلویزیون، کتاب و روزنامه، سطح آگاهی مردم از امکانات اوقات فراغت و شناسایی محیطهای دور و نزدیک بیشتر شده و فرهنگ سیر و سفر گسترش یافته است.
 - ۱۱- گردشگران به چند صورت تقسیم می شوند؟
گروه اول کسانی هستند که از خارج وارد یک کشور می شوند و یا از کشور خود به کشور دیگری مسافرت می کنند.
گروه دوم افرادی هستند که در داخل کشور خودشان به مسافرت می روند.
 - ۱۲- اهمیت اقتصادی جهانگردی را بنویسید؟

فعالیت جهانگردی یکی از راههای عمده کسب در آمد می باشند. در کشورهای در حال توسعه جهانگردی بالاترین منبع درآمد مهم حتی پس از درآمدهای نفتی می باشد به عنوان مثال در کشورهای نظیر مکزیک و مصر.

۱۳- جهانگردی از چند راه می توان به توسعه اقتصادی کشوری کمک می کند؟

۱- افزایش درآمد ۲- ایجاد شغل

۱۴- منظور از صادرات نامرئی چیست؟

هزینه های که جهانگردی با ارزی که همراه آورده اند می پردازند و در واقع مثل این است که خدمات و کالاهای داخل کشور به کشور جهانگرد صادر شده باشد. به این جریان اقتصادی که از طریق جهانگردی حاصل می شود «صادرات نامرئی» می گویند.

۱۵- توسعه جهانگردی چگونه به ایجاد اشتغال در یک کشور می توان کمک کند؟

با جلب جهانگرد به یک کشور، بخش های ساختمانی در زمینه ساختن هتلها و رستورانها فعال می شوند. صنایع ساخت قایقهای تفریحی، تولید انواع لوازم چادر و اردوگاه و لوازم ورزشی بیشتر می شود. تعداد بیشتری از افراد به عنوان کارگر و کارمند در هتلها، رستورانها، مؤسسات و دفاتر مسافرتی، گمرک و حمل و نقل مشغول به کار می شوند. راهنمایان جهانگردی، مراکز تهیه نقشه ها و پرورشورهای مختلف، مراکز تولید صنایع دستی و فروشگاههای عرضه کننده آن، تولید بسته بندی فرآورده های غذایی و... افزایش می یابند. در بعضی از مناطق که در فصلهای معینی مثلا تابستان یا زمستان تعداد زیادی جهانگرد را به خود جلب می کنند، افراد محلی با ارائه خدماتی به جهانگردان نظیر اجاره اتاق، فروش مواد غذایی، صنایع دستی و نظایر آن، شغل دومی برای خود می یابند.

۱۶- اهمیت فرهنگی جهانگردی را بنویسید؟

علاوه بر اهمیت اقتصادی، توسعه جهانگردی به تبادل فرهنگی میان کشورها کمک می کند و بینش اجتماعی و تفاهم بین المللی افزایش می یابد.

۱۷- نواحی عمده جهانگردی در جهان را بنویسید؟

۱- اروپا و حوزه دریای مدیترانه

۲- آسیا ۳- آمریکا و کاندا

۱۸- چرا اروپا و حوزه دریای مدیترانه به عنوان یکی از کانون های مهم جهانگردی جهان محسوب می شود؟

اعتدال هوا و سواحل آفتابی مدیترانه انواع تفریحات و ورزشها نظیر شنا، تنیس، مسابقه اتومبیل رانی و اسب سواری رادر فصل تابستان میسر می سازد. سینماها، نمایشگاه های تمبر و نقاشی، جشنواره های موسیقی، شهرهای هنری و موزه ای نظیر لندن و پارس و بناهای تاریخی و تابستانی بخصوص در تابستان جهانگردان فراوانی را از سراسر دنیا جلب می کند.

۱۹- کدام کشورها جزو کشورهای مهم جهانگردی محسوب می شود؟

کشورهای اروپایی نه تنها جهانگردان زیادی را می پذیرند بلکه در ردیف کشورهای توریست فرست نیز هستند.

۲۰- چرا اتریش و سوئیس از مراکز توریست زمستان اروپا محسوب می شود؟

به علت ایجاد امکانات خدماتی و رفاهی ورزشهای زمستانی در گوهستانهای آلپ از مهمترین مراکز توریسم زمستانی اروپا هستند.

۲۱- چند مورد از کانون های جهانگردی و جاذبه های آسیا را نام ببرید؟

آسیا به عنوان مهد تمدنها و ادیان بزرگ از جاذبه های جهانگردی فراوانی بر خوردار است. خاورمیانه یکی از بزرگترین کانون ها جهانگردی مذهبی است. مکه معظمه در هنگام مراسم عبادی- سیاسی حج زائران فراوانی را به سوی خود می خواند.

دیوار بزرگ چین، مسجد پادشاهی لاهور شهر قدیمی پاکستان مجموعه معابد بانکوک در تایلند که از دوران مغولها به جای مانده و قصر دالایی لاما در لاسا (تبت) از جاذبه های جهانگردی آسیا به شمار می روند.

۲۲- چرا ایالت فلوریدا از مهمترین کانون های جهانگردی آمریکا به شمار می آید؟

در کشور آمریکا در ایالت فلوریدا جاذبه های طبیعی و جاذبه های ساخته دست انسان در هم آمیخته اند و این ناحیه را به عنوان یکی از مهمترین کانونهای جلب جهانگردی دنیا در آورده اند. تابستانهای معتدل وسواحل آفتابی، رطوبت مناسب همراه با نسیم، زمستانهای ملایم (ژانویه C۱۶) هتلهای و آپارتمانهای لوکس، امکانات وسیع قایقرانی، مجموعه باغ وحش ها، آکواریوم ها، فرودگاههای بین المللی و بزرگراهها از جاذبه های این ناحیه است.

۲۳- آثار پیامدهای جهانگردی بر روی محیط را نام ببرید؟

۱- تغییر چشم اندازهای طبیعی ۲- تخریب محیط زیست و ابریه تاریخی

۳- آثار نامطلوب فرهنگی و اجتماعی

۲۴- از آثار پیامدهای جهانگردی تغییر چشم اندازهای طبیعی را توضیح دهید؟

برای مثال با گسترش فعالیتهای جهانگردی در یک ناحیه خوش آب وهوا وزیبا، مشاغل گوناگونی ایجاد می شود و بازار کار فصلی در زمستان یا تابستان در آن ناحیه پدید می آید. در نتیجه ممکن است عده زیادی به روستاهای اطراف آن ناحیه مهاجرت کنند و جمعیت ناحیه افزایش بیابد. به دنبال آن تعداد خانه های کوچک اجاره ای، تعمیرگاههای اتومبیل، رستورانها و مغازه ها افزایش می یابد. قیمت زمین بالا می رود و راههای اصلی وفرعی توسعه می یابند. با افزایش این سکونتگاهها و بناها، وسعت چشم اندازهای طبیعی روزبروز کمتر و چشم اندازهای ساخته دست انسان بیشتر می شود.

۲۵- از آثار و پیامدهای جهانگردی تخریب محیط زیست و ابریه تاریخی را بنویسید؟

بازدید مکرر جهانگردی از آثار و ابریه تاریخی و آلودگی ناشی از دود اتومبیلها در اطراف این بناها به سائیده شدن و تخریب بناهای تاریخی منجر می شود و در بعضی موارد تماس دستها با اشیای بناها و یا بالا رفتن مکرر جمعیت انبوه از پله ها به آنها آسیب می رساند. تخلیه زباله های هتلهای و رستورانها در محیطهای طبیعی، سلامت افراد و محیط را به خطر می اندازد.

۲۶- از آثار و پیامدهای جهانگردی آثار نامطلوب فرهنگی و اجتماعی را بنویسید؟

وقتی انبوه جهانگردان به کشوری می آیند، شیوه های رفتاری، لباس پوشیدن، غذا خوردن و فرهنگ خاص خود را به آن جامعه وارد می کنند و چون ممکن است این رفتارها با معیارهای فرهنگی آن جامعه فرق داشته باشد، اساس نظم اخلاقی و سلامت جامعه کشور میزبان به خطر می افتد.

۱- علت وجود جاذبه های طبیعی ایران چیست؟

گسترش ایران در عرضهای جغرافیایی، موجب شده است که آب و هوای متنوع، سواحل طولانی در شمال و جنوب کشور، انواع ناهمواریهای کوهستانی، جلگه ای و بیابانی، دریاچه های بزرگ و کوچک، چشمه های آبگرم و غارهای طبیعی و محیطهای گوناگون با جاذبه های طبیعی فراوان برای ایران بوجود بیاید.

۲- علت وجود جاذبه های تاریخی و فرهنگی در ایران چیست؟

کشور ایران دارای قدمت تاریخی طولانی است. آثار باستانی پیش از اسلام و یادگارهای بسیاری چون بناها، مساجد و زیارتگاههای دوره اسلام با بهره گیری از فرهنگ اسلامی و هنر و نبوغ ایرانی به صورت عالیترین جلوه های هنر و معماری در کشور ما پراکنده شده است و دیدار آنها موردعلاقه جهانگردان خارجی و داخلی می باشد.

۳- جاذبه های طبیعی جهانگردی در ایران را نام ببرید؟

۱- سواحل دریا خزر ۲- سواحل جنوبی دریای خلیج فارس و عمان ۳- مناطق کوهستانی ۴- آب های گرم معدنی

۴- جاذبه های طبیعی جهانگردی سواحل دریا خزر را بنویسید؟

جلگه باریک و ممتد به طول ۷۰۰ کیلومتر از آستارا تا گرگان، آب هوای معتدل، آب دریا با املاح کم و عمق مناسب، این ناحیه را محل مساعدی برای شنا و تفریح و استراحت ساخته است. در ناحیه خزری جنگلهای انبوه و پیوسته روی دامنه های البرز روئیده است و مسافراتی که در جاده های کناره ای سفر می کنند در یک سمت چشم انداز دریای آبی و سمت دیگر جنگل سرسبز و طراوت و دلپذیر آن را بر دامنه کوهها مشاهده می کنند.

۵- شهرهای عمده توریستی و مکانهای گردشگری سواحل دریای خزر را نام ببرید؟

مناطق بیلاقی و سرسبز کلاردشت تالار، دریاچه و لشت، تالاب انزلی و ماسوله از دیدنیهای این ناحیه هستند. منطقه کوهستانی ماسوله در استان گیلان حدود ۳۰ آبادی کوچک و بزرگ را در بر دارد. خانه ها با استفاده از چوب و پنجره های مشبک چوبی به صورت مشرف بر یکدیگر در دامنه کوه بنا شده اند.

از جمله جاذبه های طبیعی این ناحیه پارک جنگلی سی سنگان است که در شرق شهرستان نوشهر قرار دارد. در این ناحیه جنگلی امکاناتی نظیر میز و نیمکتهای چوبی، سرویس های بهداشتی، آلاچیق های چوبی، اجاق های آتش و چادرهایی جهت اسکان مسافران ساخته شده است که البته به نسبت انبوه مسافران ناکافی است. متأسفانه در این ناحیه بدلیل عدم فرهنگ صحیح استفاده از پارک و کارهایی نظیر روشن کردن آتش زیر درختان، کندن پوست درختان با چاقو، ریختن زباله و استفاده از تفنگهای ساچمه ای محیط زیست تخریب می شود و به زیبایی ناحیه آسیب می رسد. یکی دیگر از جاذبه های برجسته طبیعی در شمال ایران پارک ملی گلستان است که بین گنبدکاووس و بجنورد قرار دارد. و بر اساس مصوبه شورای عالی حفاظت محیط زیست در سال ۱۳۶۱ به عنوان پارک ملی اعلام شد. جاده اصلی تهران- مشهد از بخشی از این پارک عبور می کند و این پارک یکی از مهم ترین پارک های ملی خاورمیانه محسوب می شود.

*۶- جاذبه های جهانگردی سواحل جنوبی ایران (خلیج فارس) را بنویسید؟

۱- آب و هوای گرم در زمستان

۲- بنادر مهم بازرگانی ۳- جزایر چون قشم و کیش یا بازارهای خرید و مکانهای تفریحی

*۷- حوزه های مهم ورزشی های زمستانی در ایران را نام ببرید؟

از حوزه های مهم ورزش زمستانی در ایران می توان آبدلی، دیزین، شمشک و توچال را در ارتفاعات البرز نام برد. این حوزه ها دارای هتل و تأسیسات و امکانات رفاهی برای اسکی بازان می باشد.

۸- چرا به آبهای معدنی آبهای درمانی گفته می شود؟

آب های معدنی دارای املاح معدنی است و معمولاً از چشمه یا نقاط حفر شده در طبقات زیرزمینی بدست می آید. برخی از این آب ها دارای خواص بهداشتی و درمانی هستند و در معالجهٔ امراض پوستی و سایر بیماری ها مؤثر می افتد و از این رو به آنها آب های درمانی هم گفته می شود.

۹- بهترین مراکز جهانگردی ایران را بنویسید؟

شهر مقدس به دلیل وجود بارگاه امام رضا (ع) مهمترین قطب مذهبی کشور است. همه ساله تعداد زیادی از زائران ایرانی و خارجی از کشورهای همسایه و مسلمان به این شهر سفر می کنند. در اطراف حرم مطهر نیز بناهای متعددی چون صحن مسجد گوهرشاد، صحن عتیق و جدید وجود دارد که از نظر کاشیکاری، معماری و هنرهای تزئینی از جالب ترین بناهای مذهبی اسلام به شمار می رود. شهر مذهبی قم (بارگاه حضرت معصومه (س)) ری (شاهزاده عبدالعظیم) و شیراز (شاهچراغ فرزند امام هفتم(ع)) نیز از جمله مراکز مهم جهانگردی مذهبی ایران به شمار می روند.

* ۱۰- ویژگی های شهرهای زیارتی را بنویسید؟

در شهرهای زیارتگاهی راهها و خیابانایی که به مکان مقدس منتهی می شود محل عرضهٔ انواع کالاهای بازرگانی، مواد غذایی، سالنهای غذا خوری، دفاتر مسافرتی، بانکها و مهمانسراها و هتلهاست و هجوم مسافری به این شهرها در ایجاد اشتغال و توسعه بازرگانی ساکنین شهر نقش مهمی ایفا می کند.

* ۱۱- جاذبه های تاریخی و فرهنگی شهر اصفهان را نام ببرید؟

شهر اصفهان با وجود میدان نقش جهان، عمارت عالی قاپو، مسجد امام خمینی (ره)، مسجد شیخ لطف الله و بازار قیصریه را در بر می گیرد و همچنین با ابنیه دیگر نظیر سی و سه پل، پل خواجه و کاخ چهلستون گنجینه ای از هنرهای گوناگون معماری مینیاتور، کاشی کاری و حجاری را به وجود آورده است.

* ۱۲- جاذبه های جهانگردی استان فارس را نام ببرید؟

نیز با بناهای باستانی چون تخت جمشید، نقش رستم و خرابه های استخر، تخت سلیمان، پاسارگاد (مقبره کوروش) و آثار تاریخی پس از اسلام چون مسجد و حمام وکیل شیراز، بازار وکیل، دروازه قرآن و آرامگاه حافظ و سعدی از قطب بهای عمده جهانگردی فرهنگی و تاریخی کشور محسوب می شود.

۱۳- علت کاهش ورود جهانگردان به ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی چه بود؟

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و با شروع جنگ تحمیلی جهانگردی در ایران رکود پیدا کرد. علاوه بر مسائل مربوط به جنگ، تبلیغات استکبار جهانی بر علیه کشور ایران و ارزش های انقلاب اسلامی نیز موجب کاهش ورود جهانگردان خارجی به کشور شد.

۱۴- منظور از بازارهای عمده جهانگردی چیست؟

منظور از بازارهای جهانگردی کشورهایی است که مقصد حرکت جهانگردان آنها کشور ایران می باشد.

درس چهاردهم

- ۱- عوامل دفع جمعیت به چه عواملی گفته می شود و نتیجه آن چیست؟
بعضی از عوامل انسانها را از زندگی در یک ناحیه دفع می کند. به این عوامل ، عوامل دفع جمعیت گفته می شود که نتیجه آن تراکم پایین یا کم جمعیت در یک ناحیه است.
- ۲- عوامل جذب جمعیت به چه عواملی گفته می شود و نتیجه آن چیست؟
برخی عوامل دیگر جمعیت را به زندگی در یک ناحیه تشویق می کند. به این عوامل، عوامل جذب جمعیت می گویند که تراکم زیاد را بوجود می آورد.
- *۳- از عوامل طبیعی دفع جمعیت آب و هوا را توضیح دهید؟
انسانها به طور طبیعی به نواحی دارای آب و هوای بسیار سرد یا بسیار گرم جذب نمی شوند. آب و هوای بسیار مرطوب یا بسیار خشک نیز برای انسان خوشایند نیست.
- ۴- ناهمواری چگونه به عنوان یکی از عوامل طبیعی دفع جمعیت عمل می کند؟
نواحی بسیار بلند یا شیبهای تند که در معرض فورانهای آتشفشانی یا زمین لرزه هستند نیز مانع جذب جمعیت می باشند.
- *۵- چه نوع پوشش گیاهی به عنوان عامل طبیعی دفع جمعیت عمل می کند؟
در جنگلهای انبوه به ندرت مسکن دائمی دیده می شوند. در مناطقی که ضخامت قشر خاک کم است و یا گیاخاک کافی برای کشت وجود ندارد و یا فرسایش شدید خاک به سبب تخریب جنگلها و چرای بیش از حد دامها پدید آمده است، جمعیت اندکی زندگی می کنند.
- *۶- چرا نواحی دور افتاده و نواحی داخلی قاره ها جمعیت کمتری دارند؟
نواحی دور افتاده چون به وسایل حمل و نقل و ارتباطات دسترسی ندارد، جمعیتهای پراکنده یا متفرق را بوجود می آورند. نواحی داخلی قاره ها که از دریا ها و اقیانوسها دور هستند نسبت به سواحل جمعیت کمتری دارند زیرا امکانات تجارت، بازرگانی و دریانوردی ندارند.
- *۷- دلایل اقتصادی برای کمی تراکم جمعیت در یک ناحیه چیست؟
از جمله دلایل اقتصادی برای کمی تراکم جمعیت در یک ناحیه فقدان ثروت و سرمایه یا سطح پایین تکنولوژی است.
- ۸- عوامل سیاسی کمی تراکم جمعیت در یک ناحیه را بنویسید؟
از عوامل سیاسی می توان به تصمیمات حکومتها اشاره کرد. اگر دولتها در برنامه ریزیهای خود به سرمایه گذاری و ایجاد مشاغل یا امکانات خدماتی و رفاهی در برخی نواحی یک کشور توجه لازم نداشته باشند ، بر نوع پراکندگی جمعیت اثر می گذارند.
- *۹- چرا پس از انقلاب صنعتی جمعیت جهان پند برابر گردیده است؟
پس از انقلاب صنعتی با پیشرفت چشمگیر پزشکی و بهداشت، توسعه ابزار و آلات و شیوه های کشاورزی و افزایش تولید غذا و پیشرفت امکانات حمل و نقل و ارتباطات، میزان مرگ و میر به شدت کاهش یافته و جمعیت جهان چند برابر گردید.
- ۱۰- نرخ رشد جمعیت در چه کشورهای به صفر رسیده است؟
حتی در بعضی از کشورهای صنعتی اروپا نظیر آلمان، فنلاند، سوئد، اسپانیا و دانمارک نرخ رشد به صفر یا پایین تر از آن رسیده است.
- *۱۱- رشد طبیعی جمعیت را تعریف کنید؟
رشد طبیعی جمعیت تفاوت بین نرخ موالید و مرگ و میر است. اگر نرخ موالید بیشتر باشد جمعیت کل افزایش خواهد یافت و اگر نرخ مرگ و میر بیشتر باشد جمعیت کل کاهش خواهد یافت.
- ۱۲- چرا امروزه در کشورهای در حال توسعه جمعیت هم چنان در حال افزایش است؟

امروزه در کشورهای در حال توسعه با پیشرفت بهداشت و بهبود وضعیت اقتصادی نرخ مرگ و میر به طور سریع کاهش یافته است اما نرخ مولید همچنان بالاست و به همین دلیل جمعیت همچنان در حال افزایش است.

*۱۳- هرم سنی در کشورهای در حال توسعه نظیر مکزیک چگونه است؟

در کشورهای در حال توسعه نظیر مکزیک قاعده هرم پهن است یعنی درصد زیادی از جمعیت کمتر از ۱۵ سال سن دارند. به این مسئله «جوانی جمعیت» گفته می شود.

*۱۴- کشورهای که با جوانی جمعیت روبرو هستند چه مشکلاتی دارند؟

کشورهایی که با جوانی جمعیت روبرو هستند باید برای تأمین نیازهای جوانان بخصوص ر آموزش و پرورش و ایجاد شغل سرمایه گذاری کنند.

همچنین جوانی جمعیت بر رشد جمعیت در آینده تأثیر خواهد گذاشت.

*۱۵- هرم سنی در کشورهای پیشرفته صنعتی مثل سوئد چگونه است؟

در کشورهای پیشرفته صنعتی مثل سوئد که نرخ مولید و مرگ و میر هر دو پایین است و امید به زندگی هم بالاست؛ قاعده هرم باریک و هرم به شکل یک زنگ درآمده است. در این کشورها تعداد فعالان اقتصادی زیاد است ولی جمعیت به تدریج روبه پیری می رود.

*۱۶- پراکندگی جمعیت در ایران چگونه است؟

در مقایسه با بسیاری از کشورهای دیگر تراکم جمعیت در ایران کم است

پراکندگی جمعیت در ایران بسیار ناهمگون است یعنی بعضی نواحی تراکم زیاد و بعضی نواحی تراکم جمعیت کم است.

۱۷- عوامل طبیعی مؤثر بر پراکندگی جمعیت در ایران را نام ببرید؟

آب و هوا- آب- خاک مساعد - دسترسی به دریا - نوع ناهمواری ها

۱۸- در مورد تأثیر عوامل انسانی بر پراکندگی جمعیت در ایران را مثال بزنید؟

مثلا مرکزیت سیاسی (پایتخت کشور) و تمرکز وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی و امکانات زیر ساختی نظیر راهها و امکانات برتر آموزشی و خدماتی، مهاجران زیادی را از سراسر کشور به تهران جذب نموده است.

۱۹- اطلاعات حاصل از سرشماری در چه زمینه های استفاده می شود؟

این اطلاعات بوسیله وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی و همچنین مؤسسات تحقیقاتی یا خصوصی به منظور برنامه ریزی مناسب در زمینه های بهداشت، آموزش، مسکن، حمل و نقل، اشتغال، کشاورزی و... بکار می رود.

۲۰- در کشورهای سرشماری توسط چه سازمانی و هر چند سال یکبار انجام می شود؟

در کشور ما هر ده سال یکبار سرشماری عمومی نفوس و مسکن بوسیله مرکز آمار ایران انجام می گیرد. اولین سرشماری رسمی در سال ۱۳۳۵ و آخرین سرشماری در سال ۱۳۸۵ انجام گرفته است.

*۲۱- در ۸۰ سال اخیر چه عواملی باعث رشد سریع جمعیت ایران شد؟

در ۸۰ سال اخیر و بخصوص از سال ۱۳۳۵ به بعد با گسترش بهداشت و واکسیناسیون، لوله کشی و بهبود آب آشامیدنی، رونق صادرات نفت و واردات مواد غذایی، میزان مرگ و میر کاهش یافت در حال که میزان مولید همچنان بالا باقی ماند و جمعیت خیلی سریع رشد کرد.

*۲۲- هرم سنی جمعیت ایران چگونه است؟

هرم سنی کشور ما همانند سایر کشورهای در حال توسعه هرمی با قاعده پهن می باشد که نشاگر میزان مولید بالا است. ساخت سنی کشور ما جوان است.

۲۳- ساخت سنی جمعیت رشد ما چگونه است؟

در همه سرشماریهای عمومی نفوس و مسکن «درصد جمعیت کمتر از ۱۵ سال» ایران بیش از ۴۲٪ بوده است و همین جوان بودن جمعیت بر بالا ماندن رشد جمعیت در آینده نیز تأثیر خواهد گذاشت.

درس پانزدهم

۱- مهاجرت را تعریف کنید؟

عبارت است از جابجایی مردم از مکانی به مکان دیگر به منظور کار یا زندگی.

۲- علل مهاجرت را بنویسید؟

اصولاً مردم به دو دلیل مهاجرت می کنند: اول به دلیل دور شدن از شرایط یا عوامل نا مساعد. به اینها عوامل دورکننده یا «عوامل دافعه» گفته می شود. دوم اینکه مردم به شرایط یا چیزهایی که دوست دارند جذب می شوند و اینها «عوامل جاذبه» در مهاجرت هستند.

۳- اثرات مهاجرت از روستاها چیست؟

وقتی روستاییان به شهرها مهاجرت می کنند شغل خود را از یک کار کشاورزی به شغل غیر کشاورزی تغییر می دهند بنابراین تحولی در ساختار اشتغال کشور بوجود می آید. چون اغلب مهاجرین از روستاها در سنین کار و فعالیت می باشند بنابراین نیروی کار در روستاها کم می شود.

* ۴- مشاغل روستاهای که به شهرها مهاجرت می کنند چگونه است؟

درآمد مشاغلی که روستاییان در شهرها به دست می آورند ناکافی است. زیرا آنها اغلب به دلیل غیر ماهر بودن به مشاغل کاذب مانند دستفروشی، کارگری در روستورها، فعالیتهای ساختمانی و... مشغول می شوند.

* ۵- زاغه نشینی چیست و چگونه به وجود می آید؟

در نتیجه گرانی زمین و کمبود مسکن، مناظر زشت زاغه نشینی و حلبی آبادها در اطراف شهرها و بخصوص شهرهای بزرگ پدید می آید که یکی از آثار و نتایج مهاجرت از روستاها به شهرهاست.

* ۶- مهاجرت ها روی چه مسایلی تأثیر می گذارند؟

مهاجرتها هم در مکان مبدأ و هم در مکان مقصد می توانند بر افزایش یا کاهش جمعیت، ساختمان سنی جمعیت، نیروی کار، بیکاری، میزان دستمزدها و همچنین فرهنگ، نژاد و زبان اثر بگذارند.

* ۷- منابع غیر قابل تجدید به چه منابعی گفته می شود؟

منابعی هستند که فقط یکبار می توانند مورد استفاده قرار بگیرند. برای مثال زغال سنگ و نفت فقط یکبار سوزانده و پس از استفاده تمام می شوند و علت اینکه این منابع را غیر قابل تجدید می نامند این است که میلیونها سال طول می کشد تا امکان تشکیل مجدد آنها فراهم شود.

* ۸- منابع تجدید شدنی چه منابعی هستند؟

منابعی هستند که می توانند به طور مداوم مورد استفاده قرار بگیرند. بعضی از این منابع هرگز به پایان نمی رسند مانند انرژی حاصل از باد و خورشید

* ۹- منظور از حد متناسب جمعیت چیست؟

«حد متناسب جمعیت عبارت است از بهترین تعادل ممکن بین منابع و تعداد جمعیت یک سرزمین»

۱۰- میزان کالری مورد نیاز هر فرد در شبانه روز چقدر است؟

میزان کالری مورد نیاز برای هر فرد سالم عادی و معمولی بر حسب سن، ساختمان بدن و نوع اشتغال و محیط زندگی او فرق می کند ولی به طور معمول میزان حداقل کالری روزانه برای هر فرد به منظور یک زندگی سالم ۲۳۰۰ کالری است.

۱۱- سوء تغذیه چه مشکلاتی برای انسان به وجود می آورد؟

سوء تغذیه توان افراد را برای کار و فعالیت اقتصادی کاهش می دهد و بدن انسان را برای بیماریها مستعد می سازد و سوء تغذیه شدید به مرگ منجر می شود.

* ۱۲- عوامل اقتصادی و اجتماعی چگونه بر مسائل دست رسی به غذا تأثیر می گذارند؟

مثلا توزیع غیر عادلانه غذا در یک کشور، ارتباطات و حمل و نقل نامناسب، احتکار غذا توسط کشورهای ثروتمند، افزایش قیمت مواد غذایی، ناآرامیهای سیاسی و جنگ همه براین مسئله تاثیر دارند.

درس شانزده

۱- آب شیرین به چه آبی گفته می شود؟

آب شیرین یعنی آبی که، میزان نمکهای آن بسیار کم باشد.

*۲- چرا برای استفاده از آب های شیرین جهان محدودیت وجود دارد؟

زیرا مقدار زیادی از آبهای شیرین جهان به شکل یخ د ریخچالهای قطبی و کوهستانی قرار دارد و می دانید که به این صورت قابل بهره برداری نیست.

۳- تبخیر واقعی چیست؟

یعنی بخش اعظم آبهای ناشی از بارندگی طی فرآیند تبخیر، بخار شده و از دسترس خارج می شود که آن را تبخیر واقعی می نامند.

*۴- تبخیر بالقوه چیست؟

یعنی مقدار آبی که اگر در دسترس باشد به وسیله خورشید تبخیر می گردد.

*۵- چرا میزان تبخیر بالقوه بیشتر از تبخیر واقعی است؟

زیرا معمولا آبی که برای تبخیر د محیط وجود دارد، کمتر از توانایی آن محیط برای تبخیر می باشد.

*۶- محدودیت منابع آب ایران را بنویسید؟

۱- بارندگی ر ایران کم است. ۲- باران در کشورهای صورت می گیرد که نیاز به آب نیست. ۳- بارندگی در ایران یکسان نیست یعنی بعضی جا بیشتر و بعضی جا کمتر است.

*۷- در چه استان های قنات استفاده می شود؟

بویره در چهار استان خراسان، یزد، کرمان و اصفهان بیش از سایر استانهای کشور استفاده شده است.

درس هفده

۱- در بخش کشاورزی چه عواملی باعث به هدر رفتن آب در سال می شود؟

۱- آبیاری* مزارع در زمان نامناسب ۲- غرقابی کردن زمین* زراعی و نفوذ دادن آب به اعماق زیاد ۳- آلودگی آبها

۲- برای تأمین آب سالم و مناسب چه خدماتی صورت می گیرد؟

۱- کشف منابعی که برای آشامیدن وسایر مصارف مردم مناسب باشد.

۲- جمع آوری آبهای سطحی یا بهره برداری از آبهای زیر زمینی

۳- تصفیه آبها برای از بین بردن آلودگیهای احتمالی

۴- انتقال آب از محل تصفیه خانه به محللهای مصرفی

۵- مراقبت از تأسیسات، کانالها و لوله های انتقال آب.

همه این عملیات به تخصص، هزینه و زمان نیازمندند.

بنابراین درنواحی شهری و روستایی آبها آشامیدنی لوله کشی شده یا تصفیه شده با صرف مخارج زیاد فراهم می شود و باید در استفاده از آنها دقت کافی به عمل آید.

۳- برای بهره برداری از آب های آشامیدنی بهترین راه چیست؟

برای بهره برداری درست از آبهای آشامیدنی بهداشتی، شاید بهترین راه جدا کردن آب آشامیدنی از آبها مصرفی دیگر است.

*۴- برای بهره برداری درست از آب در بخش کشاورزی چیست؟

در کشاورزی هم باید از روشهای آبیاری متناسب با محیط استفاده کرد و یا از روشهای جدید آبیاری بهره برد که اتلاف آب در آن کم است.

*۵- آلودگی آب چیست؟

گاه انسان با اعمال نسنجیده خود، سبب تغییر آب می شود که به آن آلودگی آب گویند. آلودگی آب شامل تغییرات فیزیکی، شیمیایی و زیستی (میکروبی) آب است.

*۶- عوامل آلوده کننده آب را بنویسید؟

وارد کردن زباله های صنعتی یا خانگی به آبها.

ریختن فاضلابهای صنعتی، خانگی یا بیمارستانی به آب.

آلودگی حرارتی آب که از طریق فعالیتهای صنعتی بر آب رودها تحمیل می شود.

وارد کردن سموم دفع آفات گیاهی و کودهای شیمیایی.

*۷- آلودگی حرارتی آب چیست؟ و چگونه باعث از بین رفتن جانوران می شوند؟

تولید فلزات و برخی کالاهای صنعتی دیگر نیز سبب افزایش دمای آب شده و آلودگی حرارتی را باعث می شوند. شاید به نظر شما، گرم شدن آب زیاد مهم نباشد اما اگر در نظر بگیرید که برخی انواع گیاهان، ماهیها و جانداران آبی در رودها و دریاچه ها فقط قادر به تحمل دمای خاصی هستند و کمتر یا بیش از آن دما را نمی توانند تحمل کنند.

*۸- خطر ناک ترین آلوده کننده های آب کدام اند؟

جیوه، سرب و مواد شیمیایی سمی، از خطرناکترین آلوده کننده های آب هستند و بعضی از این عناصر، سالها در محیط باقی می مانند و حیات جانداران و گیاهان را به خطر می اندازند.